

eata deplozant operū et consummata
 mala perfecto diluant lamēto ne pl⁹
 astringatur in debito ppetrati opis .
 si minus solūit i fletibz satisfactionis
Scriptum quippe est. potum dedit no
 bis in lacrimis in mensura. vt videt
 licet vniuscuiusqz mens tantū penitē
 to conpunctionis sue bibat lacrimas
 quantum deo se meminit aruisse p cul
 pas. Ammonēdi sunt. vt incessanter
 commissa ante oculos reducāt atqz vi
 uendo agant vt a disincto iudice vi
 deri non debeāt. **U**nde dō cuz pereret
 veniam dicens. **A**uerte oculos a pec
 catis meis paulo superius itulit. **D**e
 lictum meum contra me ē semper **A**c
 si diceret peccatū ne respicias. postu
 lo. qz hoc respicere ipse non cesso. **A**m
 monēdi sunt vt singula queqz admissa
 p̄siderent. ac sigillatiz ea in se puni
 ant. vnde p ieremias dicit. **D**iuisiones
 aquarum deduxit oculus meus **D**iu
 sas quippe ex oculis aquas deducim⁹
 quādo peccatis singulis disparitas
 lacrimas damus nec vno eodēqz tē
 pore eque mens de omnibz dolet. **S**z
 dum nunc huius nūc illius memoria
 culpe acrius tangit. simul de omnibus
 in singulis p̄mota purgatur. **A**mmo
 nēdi sunt etiā vt de misericordia. qm
 postulant presumant ne vi immodera
 te afflictōis intereāt. neqz em̄ pius do
 minus añ delinquētiūz oculos stēda
 peccata opponeret. si per semetip̄s
 ea disincte ferire voluisset **C**onstat em̄
 qz a suo iudicio abscondere voluit quos
 miserādo p̄ueniēs. semetip̄s iudices
 fecerit. **U**nde per paulū dicit **S**i nos
 metip̄s indicaremur. nō vtriqz iudic
 caremur. **R**ursūqz amonendi sunt vt
 sic de spe fidurtam habeāt. ne tamē in
 cauta securitate torpescant. **P**lerūqz
 hostis callidus mētem. quam peccato
 supplantat. cuz de ruina sua afflictum

se respicit. securitatis pestifere blād
 cqs seducit. **M**odo alioz em̄ facta gra
 uioza. mō nībil esse qd perpetratum ē
 mō misericordia domini ioquet. mō
 adhuc subsequēs tēpus ad penitētiā
 pollicet. vt dum per hxc mens decepta
 ducit ab intētōe penitētie suspendat
 quatinus sic bona nulla p̄cipiat quaz
 mala nulla p̄triciāt. qz plenus obruat
 supplicis qz nūc gaudet etiā in deli
 ctis **E**t notādū qz deus nē cruci
 atibus nostris nō pascit. sed delicto
 rū morbos medicamētis contrarijs
 medet. vt qui voluptatibz delectari re
 cessimus. fletu amaritati redeamus.
Et qui pillicita deluēdo cecidimus.
 et ab illicitis nosmetip̄s restringa
 mus. qz qd insana leticia ifuderat. sa
 lubris mestitia exurat. et qd vulnera
 uerat elactio supbie. curet abiectio hu
 milis vite. **H**xc greg. **P**er ista igif dic
 ta iam colligere possumus vnumquē
 qz penitentem debere perfectam peni
 tentiam prout peccauit suis sceleribz
 adhibere. si desiderat perfectā sanita
 tem anime. veniam suozum criminū
 a domino obrinere. **F**ilius.

Quero etiā de hoc vtrum peniten
 tia debeat ad finem vite durare
 an non. **Ca. II. Pater G**

De duratōne pe
 nitentie scire dēs qz penitētiā
 exteriorē nō oportet esse perpetuā. s^z
 circa interiorē distinguit. **E**st em̄ pe
 nitentia interior fm habitum et hxc de
 bet perpetua esse. **A**lia est fm actum et
 hanc non oportet esse perpetuam. sem
 per em̄ tenetur quis ad interiorē pe
 nitētiā habitualē. qz velle nō peccasse
 s^z ad exteriorē nō tenet sp. **P**re
 terea ē alius dolor rōnal. qz est peccati
 detestatio. alius est sensibilis qz est pas
 sio: qz primus dolor ē: qz sp̄ debet esse in

penitentia. Secundus vero nō est de necessitate. Et quibus nūq̄ sit certus de peccati remissione. tamen propter hoc nō oportet penitentiā exteriorē esse perpetuam. quia nō exigitur in talibus certitudo scientie. sed sufficit certitudo coniecture probabilis. ut est quādo homo fecit probabiliter quod ex parte sua erat faciēdus sc̄z dolendo. confitendo. satisfaciēdo. cauendo. **H** De hac vero penitentiā Thomas de aquino sic dicit. Duplex est penitentia quedam interior alia exterior. Interior est qua quis dolet de peccato cōmisso et talis debet penitentia durare vsq̄ ad finem vite. semper em̄ debet homini displicere q̄ peccauit si em̄ placeret peccasse. sc̄z ex hoc ipso peccatū incurreret. et fructū venie perderet. Exterior est. qua quis exteriora signa. doloris ostendit. et verbotenus peccata sua confitetur sacerdoti absoluenti. et iuxta eius arbitrium satisfaciēdo. et hāc nō oportet durare vsq̄ ad finem vite sed ad terminatū tempus s̄m mensuram peccati. Unde etiā ploratus et lacrimae ad actum exterioris penitentiae pertinent. qui nō solummodo dēt eē continuus sed etiā nec oportet q̄ duret ad finem vite q̄ merces operis penitentis est plena remissio peccati. et quantum ad culpam et quantum ad penam. post cuius consumptionē nō est necesse q̄ homo ulterius exteriorē penitentiā agat. p̄ hoc tamē nō excludit̄ continuitas penitētie qualis dicta est

L Propterea sciēdum est hoc cū contritio quātū ad id qd̄ ē displicentia quedam in appetitu rōis sit. actus penitentiae virtutis nunq̄ pōt esse superfluus sicut nec quantum ad intentionem. ita nec quantum ad durationē nisi s̄m q̄ actus vnius virtutis. impedit actus alterius magis necessarius

pro tempore illo. Cū quantūcūq̄ homo continue in actibus huius displicēcie esse possit magis. melius est dum modo accusaliarū virtutū vacet suo tempore s̄m q̄ oportet. Sed passiones possunt habere superfluum et diminutum et quātum ad intentionē et quātum ad durationē. Et iō sicut passio doloris. quā voluntas assumit. dēt eē moderate intēsa. ita dēt moderate durare. ne si nimis duret homo in desperationem et pusillanimitatē et huiusmodi vicia labat. vnde ad virtutē oportet tenere mediū in passionibus Tristitia autē que in appetitu sensitivo penitentis p̄sequit̄ ex displicentia voluntatis passio quedam est. idcirco moderanda est s̄m virtutem. quia eius superfluitas est viciosa. quia inducit in desperationem. vnde apostolus. Consolamini scilicet penitentem. ne forte habundantiori tristitia absorbeat̄. qui huiusmodi est et talis solatio debet eē moderatiua tristitiae **E**t notādu q̄ gaudium seculi impeditur per dolorem contritionis. non autem gaudium quod de deo est. quia habet dolorem ipsum pro materia. hęc thomas de aquino. Per hęc igitur dicta informamur q̄ debita penitentia et congrua. si adhibetur certis excessibus et peccatis postq̄ perfecta fuerit et consummata plenam remissionem peccatorum quantum ad culpam et quantum ad penam huiusmodi obrinebit. post cuius executionem non est necesse. ut homo ulterius agat penitentiam exteriorē

N Circa quod etiam notandus q̄ penitentia non est consideranda circa quantitatem temporis sed s̄s qualitatem cōpunctionis et emēdatōis nā quātō plus q̄s compūgit̄ in fletibus et maiorē p̄ suis reatibus dolorē h̄s. tāto citius a sordibus peccatorū purgat̄ Cū nō

Liber .I. Dist. III. Ca. II.

et petrus post confessionē et lacrimas
statim mundari sunt. de hoc dicit beatus
aug. Dñs noster nō cōstituit peniten-
cie modū in temporis quantitate. sed
in compūctionis et correctionis quali-
tate nā dauid et petrus confessione et
lacrimis statim mūdari sunt et latro-
m in cruce cōfitei dictū ē in ipso mor-
tis articulo. hodie mecū eris in para-
diso. In actōe ergo penitentie nō tam
consideranda est mēsurā temporis q̄
doloris. hęc aug. **U**n sunt nōnulli pe-
nitentes qui statim in exordio sue cō-
uersionis peccata que cōmiserunt ad-
mentis oculos reducunt. et se propter
illa in fletibus puniūt atq; ab omni inq̄-
natione vitioꝝ custodiūt. hi tales q̄n-
to frequētius hęc peragunt penitenti-
am. tanto citius a suis criminibus pur-
gantur. **B**ertrius greg. de hoc in tractatu
super cantica exponens illud verbum
Surge amica mea sic di. **S**urgit ami-
ca cū a peccati p̄p̄tatione se erigit. ve-
nit cum per bona opera desiderij sanc-
ti. passibus ad celestia tendit. **S**anc-
ta etenim mens cum preterite vite tur-
pitudinem conspicit. cū peccata sua
numerat. que fecit. mox secū in p̄scia
erubescit. et quecunq; in mūdo dilex-
erat ad odium sibi transferens fletibus
se punit. et ipsa penitētia facta robusti-
or ab omni inquinatōe se exuit. ab om-
ni torpore negligentie excurit. vt in in-
firmis cogitationibus. nō iaceat sed ad
app̄tēda celestia per sancta desideria
se extrēdat. hęc itaq; mēs surgit et venit
quia a torporis infirmitate per cōpun-
ctionem se erigit. et sanctis studijs se
exercens ad eterna pedibus amoris cur-
rit. hęc greg. **Q**uanto igitur valētius
a fletibus compūgitur tanto perfecti-
us purgatur et quanto est purgati-
or tanto ad contemptum temporalium
fit fortior et ad desiderāda celestia fir-

feruentior. **H**ęc vero operatur diuina
gratia. que talibus infundit. **D**e hoc
dicit hugo de sancto victore. **T**unc ve-
ro ī quibus malis sumus agnoscimus
quando per infusiones diuine gratie
illuminari dulcedinem spiritualium
bonorum aliquatinus degustare vale-
mus. **E**t inde est q̄ post acceptū donū
gratie continuo. mens ad lamēra sol-
uitur. dolore pascitur. fletibus delecta-
tur. et tanta iam impatientius. mala
presentia tolerat: quanto ardētius e-
vicino amonita ad bona futura suspi-
rat. iam nō solum mundum deserit s; fugit.
non solum postponit. sed odit.
Et que prius timore coacta ea que il-
licite possidebat dereliquit nunc salu-
bri dolore compuncta etiā his que hu-
mane conditōis infirmitas exigit ne-
cessitatibus deseruire ingemiscit. **E**t
sicut prius per timores ab illicitis im-
mundicijs se sequestrauit. ita nūc om-
nem mundi speciem quantum possibi-
le est in hac adhuc mortalitate vuen-
ti a cogitatione funditus excludit. hęc
hugo: **E**cce ad quantam perfectionem
perducit lacrimarū effusio et cordis
p̄punctio. **D**e ipsa enim dicit beatus
gregorius. **S**ola est compunctio que
facit animas horrere pompas. desi-
derare cilitium. amare lacrimas. fuge
verisus. magna agere. et humilia loq̄
iuste operari et super peccatis timere
ac tremere hęc ille. **D**eus autem penitē-
tiam hominum et p̄punctionem infū-
dendo eius conscientiam purificat a
peccatis sedis. nulla enim cōueniētia
nec p̄māsiō pōt eē lucis ad tenebras
nā q̄ p̄municatio diuine maiestatis et
iniq̄tatis. s; statū vt ingressus fuerit
dñs virtutis sue radios ip̄igit ī tene-
bras dissoluēs et dissipās ī om̄i in-
actu oculi quicq̄ inuenerit sedutatis
q̄ sic cōtigit. nā p̄ lumē sue p̄ntie nō

pōtania mala que cōmisit ignorare. sed statim vt cognita fuerit displicēt vehementer. que autem displicēt. pēnitēt cōmisisse. Ex dei autē p̄sētia surgit anime cognitio. ex cognitiōe p̄cedit displicētia. ex illa autē surgit pēnitentia. ad quam vt ait crisostomus. Sine omni intervallo sequitur indulgentia peccatorū. nō em̄ poterit se contrinere illa benigna dulcedo et dulcis benignitas. que est in visceribz misericordie dei nostri. cū ex corde nos petere et dolere cognoscit. sed ad gemitum offensam in se commissam misericorditer indulget. nec imputabit vt p̄ illa in eternum puniat sed p̄ie relaxabit. vnde beatus augustinus super illum locum. Quorum tecta sunt peccata. i. cooperta et abolita. Si em̄ tēx peccata noluit advertere. si noluit advertere noluit an̄ advertere id ē punire s̄z ignoscere. Ita ergo dicit a deo tecta vt deus nō videat id est eternaliter non puniat videre em̄ dei est peccata ad penā ip̄tare. Auertere autē a peccatis. hoc ē ea ad penam nō reseruare h̄c aug. Itē ieronimus. Quibz deus dimittit peccata tegit ne in iudicio reuelentur. Ex his aperte ostenditur. q̄ deus ipse penitentes soluit a debito pene eterne sc̄z. et tūc soluit q̄n̄ intus illuminat inspirādo veraz cordis p̄p̄ositionē. cui sententia rō suffragat et auctoritates attestant. nemo em̄ vere cōpūgit de peccato h̄is cor p̄ritū et humiliatum nisi in caritate. qui autē caritatē h̄z dignus ē vita eterna. nemo em̄ simul dignus vita et morte. nō ē igit̄ tūc ligatus debito eterne mortis. fili? em̄ ire esse desit ex quo diligere et penitere incepit. Extūc igit̄ solutus est ab ira que manet sup̄ illū. q̄ nō credit. ip̄e em̄ solus ē q̄ tollit a suis fidelibz et penitētibz peccata p̄missa. testāte be

ato augustino qui dicit. Nemo tollit peccata nisi solus cristus qui est agn̄ tollens peccata mūdi. Tollit autē dimittendo que facta sunt. et adiuvando ne fiant. p̄ducēdo ad vitā vbi om̄ia fieri nō possunt. **¶** Vñ ex p̄cedentibz colligitur q̄ p̄ p̄ritōz et penitentiam puenit ad amorem dei. Cū igit̄ inter deū et animā nō cadat medium nisi solū peccatū. dicente ysaiā Iniquitates nostre diuiserunt inter vos et terram vestram que peccata cum fuerint per penitentiam et spiritalia exercitia de medio sublata. statim amor dei tanq̄ calor ab igne et tanq̄ radius a sole p̄ringit ad animam. ex cuius cōtactu incipit et ipsa calefcere et vice uersa deum vehementer diligere. vñ de beatus bernardus. Amor dei amor rez anime parit et p̄uenit. Sicut est sol radius super rem obiectam proicit et per modum reflexionis de re obiecta calor contra solem reuertitur sic deus caritas calorem sue dilectionis super animam proicit et de anīa ad deum redit vt sic dilecta rediligat a quo misericorditer est p̄uenta.

¶ **Filius** **¶**
¶ Vero etiā vtrū bona opa et meritoria p̄ peccatū sequēs mortificata iterū possint p̄ penitentiā sequentem reuiviscere siue restaurari.
¶ **Capitulum III. Pater**
¶ **Vero q̄ bona**
 opera et meritoria quibz per peccatum mortificentur. tamen per penitentiam sequentem viuificantur. Vñ thomas de aquino. Quidā dixerunt q̄ opera meritoria per peccatum sequens mortificata non reuiviscunt p̄ penitentiā sequentē p̄siderātes q̄ opa illa nō remanēt vt iterū viuificari possint. S̄z in hoc impedire nō pōt quia